

การศึกษาตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้ตามที่ดีของพยาบาล ตามความคาดหวังของหัวหน้าหอผู้ป่วย
โรงพยาบาลศูนย์

นางสาวสายสินีย์ เลิศพรรัักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN : 974-17-5189-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 22172403

A STUDY OF GOOD FOLLOWERS' CHARACTERISTICS INDICATORS OF
STAFF NURSES AS EXPECTED BY HEAD NURSES,
REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS

Miss Saisinee Lertpornrak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN : 974-17-5189-3

สายสินีย์ เลิศพรักษ์ : การศึกษาตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้ตามที่ดีของพยาบาลตามความคาดหวังของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ (A STUDY OF GOOD FOLLOWERS' CHARACTERISTICS INDICATORS OF STAFF NURSES AS EXPECTED BY HEAD NURSES, REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS) อ.ที่ปรึกษา: ผศ.ดร.บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์, 149 หน้า ISBN : 974-17-5189-3

วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้ตามที่ดีของพยาบาลตามความคาดหวังของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลักดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ขั้นที่ 2 สร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และหาความสัมพันธ์ของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 ขั้นที่ 3 รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วย จำนวน 660 คน รวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 20 เมษายน 2548 - 31 กรกฎาคม 2548 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 614 ฉบับ ใช้ได้จริง 610 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.34 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) สกัดองค์ประกอบด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโรกอนอล ด้วยวิธีแวนแมทซ์ คัดเลือกตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้ตามที่ดีของพยาบาลตามความคาดหวังของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ จากเกณฑ์ดังนี้ 1) องค์ประกอบตัวชี้วัดมีค่าไอเกน มากกว่า 1.0 2) องค์ประกอบตัวชี้วัดมีตัวชี้วัดย่อยไม่น้อยกว่า 3 ตัวแปรขึ้นไป 3) ตัวชี้วัดมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอย่างน้อย .40

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้ตามที่ดีของพยาบาลตามความคาดหวังของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 58.75 โดยประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

1. พัฒนatanเองอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 15 ตัวชี้วัด อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 8.49
2. อุทิศตนให้กับงานและหน่วยงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 8 ตัวชี้วัด อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 6.74
3. มีระเบียบวินัย ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 8 ตัวชี้วัด อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 5.80
4. จัดการตนเอง ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 9 ตัวชี้วัด อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 5.58
5. มีความกล้าแสดงออก ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 10 ตัวชี้วัด อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 5.20
6. ให้ความร่วมมือในการทำงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 8 ตัวชี้วัด อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 4.77
7. มีน้ำใจ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 4 ตัวชี้วัด อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 2.77

สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาลลายมือชื่อนิติ..... สายสินีย์ เลิศพรักษ์
ปีการศึกษา..... 2548ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... 48 01x

4577821236 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : GOOD FOLLOWERS/INDICATORS/STAFF NURSES

SAISINEE LERTPORNRAK : A STUDY OF GOOD FOLLOWERS' CHARACTERISTICS INDICATORS OF STAFF NURSES AS EXPECTED BY HEAD NURSES, REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. BOONJAI SRISATIDNARAKUL, RN., Ed.D., 149 pp.ISBN : 974-17-5189-3

The purposes of this research was to explore good followers' characteristics indicators of staff nurses as expected by head nurses, Regional Hospital and Medical Centers. Three main steps were conducted. The first step was to conduct for research framework by using literature review and interviewed through structured interview with 8 professional nurses who worked in Regional Hospital and Medical Centers. The second step was to develop the questionnaire. The questionnaire was developed by the researcher and judged to be acceptable by the panel of experts. Cronbach's alpha coefficient was .97. The third step was to collect data. The sample consisted of 610 professional nurses. Data were collected during April 20, 2005 to July 31, 2005. Response rate for the study was 93 percent. The data were analyzed by using principal component extraction with an orthogonal rotation and varimax method. Items were selected base on the following criteria: a) factor with an eigen value > 1.0. b) factor with item at least 3 items. c) item - factor loading at least .40.

Research findings were as follows:

Good followers' characteristics Indicators of staff nurses, Regional Hospital and Medical Centers consisted of seven-factors, accounted for 58.75 percent of the variance. The seven-factors were as follows:

- 1) Self development consisted of 15 items, accounted for 8.49 percent of the variance.
- 2) Devoted to organization consisted of 8 items, accounted for 6.74 percent of the variance.
- 3) Discipline consisted of 8 items, accounted for 5.80 percent of the variance
- 4) Self management consisted of 9 items, accounted for 5.58 percent of the variance.
- 5) Assertiveness consisted of 10 items, accounted for 5.20 percent of the variance.
- 6) Cooperation consisted of 8 items, accounted for 4.77 percent of the variance.
- 7) Generous consisted of 4 items, accounted for 2.77 percent of the variance.

Field of study.....Nursing Administration.....Student's signature *Saisinee Lertpornrak*

Academic year.....2005.....Advisor's signature *Boonjai*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์และความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญใจ ศรีสถิตยน์วาทกร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการให้คำแนะนำ ชี้แนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความรัก ความห่วงใย เอาใจใส่และเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร.พวงเพ็ญ ชุณหปราณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาทางสถิติ ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์การเรียน การสอนที่มีค่าแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่าง ๆ ทุกท่าน ที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบความตรงและแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ โรงพยาบาล หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลศูนย์ทุกท่านที่อนุญาตและให้ความกรุณา ตลอดจนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยและเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้สนับสนุนทุนส่วนหนึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและ สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งขอบคุณนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่วิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1.โรงพยาบาลศูนย์.....	8
2.แนวคิดตัวชี้วัด.....	8
3.แนวคิดเกี่ยวกับผู้ตาม.....	13
4.องค์ประกอบคุณลักษณะผู้ตามที่ดี.....	29
5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
6.กรอบแนวคิดการวิจัย.....	61
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	63
ขั้นที่ 1 วิเคราะห์เอกสารโดยศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ คุณลักษณะผู้ตามที่ดี.....	64
ขั้นที่ 2 กำหนดกรอบความคิดองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้ตามที่ดี.....	64
ขั้นที่ 3 การสร้างเครื่องมือ.....	65
ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	67
ขั้นที่ 5 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	68
ขั้นที่ 6 การรวบรวมข้อมูล.....	70

บทที่	ช หน้า
ขั้นที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	97
สรุปผลการวิจัย.....	98
อภิปรายผลการวิจัย.....	102
ข้อเสนอแนะ.....	118
รายการอ้างอิง.....	120
ภาคผนวก.....	130
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	131
ภาคผนวก ข จดหมายเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและขอความร่วมมือในการวิจัย.....	133
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเครื่องมือการวิจัย.....	137
ภาคผนวก ง ผลการวิจัย.....	141
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	149

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 วิเคราะห์คุณลักษณะผู้ตามที่ดี.....	27
2 วิเคราะห์การบริหารจัดการ	33
3 วิเคราะห์แนวความคิดการอุทิศตนให้กับงานและหน่วยงาน.....	37
4 วิเคราะห์แนวความคิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง.....	43
5 วิเคราะห์แนวความคิดที่มีความกล้าแสดงออก	51
6 วิเคราะห์แนวความคิดให้ความร่วมมือในการทำงาน.....	54
7 วิเคราะห์แนวความคิดมีระเบียบวินัย.....	57
8 แสดงค่าความเที่ยงของแบบสอบถามคุณลักษณะผู้ตามที่ดีก่อนรวบรวมข้อมูลและหลังเก็บ รวบรวมข้อมูล จำแนกตามองค์ประกอบ.....	68
9 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามโรงพยาบาล.....	69
10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ.....	73
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของตัวแปรคุณลักษณะผู้ตามที่ดี ของพยาบาลตามความคาดหวังของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์.....	74
12 ค่าไอแกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวน ในแต่ละ ตัวประกอบของคุณลักษณะผู้ตามที่ดีของพยาบาลตามความคาดหวังของหัวหน้า หอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์.....	80
13 องค์ประกอบ 1 ด้านพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง.....	83
14 องค์ประกอบ 2 ด้านอุทิศตนให้กับงานและหน่วยงาน.....	85
15 องค์ประกอบ 3 ด้านมีระเบียบวินัย.....	87
16 องค์ประกอบ 4 ด้านบริหารจัดการตนเองได้.....	89
17 องค์ประกอบ 5 ด้านมีความกล้าแสดงออก.....	91
18 องค์ประกอบ 6 ด้านให้ความร่วมมือในการทำงาน.....	93
19 องค์ประกอบ 7 ด้านมีน้ำใจ.....	95

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 แสดงรูปแบบของผู้ตาม.....	16
2 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	62
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	63
4 เปรียบเทียบองค์ประกอบก่อนและหลังการวิเคราะห์.....	81
5 องค์ประกอบคุณลักษณะผู้ตามที่ดีของพยาบาล ตามความคาดหวังของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์.....	82
6 แสดงองค์ประกอบคุณลักษณะด้านพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง.....	84
7 แสดงองค์ประกอบคุณลักษณะด้านอุทิศตนให้กับงานและหน่วยงาน.....	86
8 แสดงองค์ประกอบคุณลักษณะด้านมีระเบียบวินัย.....	88
9 แสดงองค์ประกอบคุณลักษณะด้านบริหารจัดการตนเองได้.....	90
10 แสดงองค์ประกอบคุณลักษณะด้านมีความกล้าแสดงออก.....	92
11 แสดงองค์ประกอบคุณลักษณะด้านให้ความร่วมมือในการทำงาน.....	94
12 แสดงองค์ประกอบคุณลักษณะด้านมีน้ำใจ.....	96